

Actualisatie natuurtoets DSL-01

Onderzoek naar effecten van project DSL-01 op beschermde planten- en diersoorten

19 september 2024

Kenmerk R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Verantwoording

Titel	Actualisatie natuurtoets DSL-01
Opdrachtgever	DSL-01 BV
Projectleider	
Auteur(s)	
Tweede lezer	
Uitvoering meet- en inspectiewerk	
Projectnummer	1276528
Aantal pagina's	28
Datum	29 augustus 2024
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	5
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Beoogde ontwikkeling	9
3	Wet- en regelgeving - Soortenbescherming	10
3.1	Beschermingsregime en bepalingen ten aanzien van de bescherming van planten- en diersoorten	10
3.2	Vrijstellingen	10
3.3	Zorgplicht	12
4	Onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten	13
5	Effecten op beschermde planten- en diersoorten	15
5.1	Flora	15
5.2	Grondgebonden zoogdieren	16
5.3	Vleermuizen	18
5.4	Broedvogels	20
5.5	Amfibieën	21
5.6	Vlinders	22
6	Conclusies en aanbevelingen	24
6.1	Conclusies	24
6.2	Aanbevelingen; zorgplicht	24
7	Literatuur	27

Bijlage 1

Vrijgestelde soorten

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van DSL-01 BV (hierna DSL-01) heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de realisatie van een duurzame luchtvaartbrandstofproductielocatie (TAUW, 2021). Na deze rapportage is het beleid met betrekking tot beschermde soorten binnen de provincie Groningen veranderd (provincie Groningen, 2022). In deze actualisatie is de bestaande natuurtoets daarom aangepast zodat deze (weer) voldoet aan de meest actuele wet- en regelgeving.

In de rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna 'Wnb') in werking.

De Wnb regelt onder meer de bescherming van Natura 2000-gebieden en een selectie van planten- en diersoorten. Het beschermingsregime gaat uit van het "nee, tenzij-principe".

Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Groningen is doorgaans het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning of ontheffing. Provinciale Staten kunnen daarnaast onder voorwaarden besluiten tot een algemene vrijstelling voor 1 of meer beschermde soorten.

De gronden in de Eemshaven en in de omgeving van Oosterhorn, de Handelshaven Delfzijl en de Farmsumerpoort zijn in beheer als 'tijdelijke natuur', in afwachting van ingebruikname als bedrijventerrein. Dit betekent dat natuur hier de kans krijgt zich te ontwikkelen, zolang er geen andere ruimtelijke ontwikkeling gepland staat. Hiervoor is een activiteitenplan tijdelijke natuur opgesteld (Buro Bakker, 2012) en is ook een ontheffing tijdelijke natuur afgegeven door de RvO. Ook binnen dit plangebied was deze regeling van kracht. Inmiddels is de doelstelling tijdelijke natuur voor dit perceel echter ingetrokken als voorbereiding op de ontwikkelingen (Jager, 2019).

Naast de regeling tijdelijke natuur geldt er een gedragscode soortbescherming Wet natuurbescherming (Arcadis, 2020). Deze is geldig voor het plangebied en is goedgekeurd door de RvO.

Hierin worden maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregelen zijn ook opgenomen in deze natuurtoets. Wanneer alle maatregelen in overeenstemming met de gedragscode worden uitgevoerd leidt dat ertoe dat voor de door DSL-01 beoogde werkzaamheden géén ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft te worden aangevraagd.

Voor effecten op soorten die niet in de gedragscode zijn opgenomen, maar die wel beschermd zijn onder de Wnb moet mogelijk alsnog een ontheffing worden aangevraagd. Hetzelfde geldt voor werkzaamheden die niet in het kader van de gedragscode uitgevoerd kunnen worden.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming vanwege de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Voor de toetsing van het onderdeel gebiedsbescherming van de Wnb is een aparte rapportage opgesteld. Tijdens de ontwikkeling worden geen bomen gekapt, waardoor toetsing aan het onderdeel houtopstanden van de Wnb niet aan de orde is.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook hoofdstuk 5)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van TAUW (<https://www.TAUW.nl/op-welk-terrein/ecologie/ecoviewer.html>)
- Eerder uitgevoerde natuuronderzoeken (Jager, 2019 en TAUW, 2020)
- Veldbezoeken op 30 december 2020, 2 november 2022, 24 juni 2024, 16 juli 2024 en 13 augustus 2024

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals holen, uitwerpselen, haren of prooi- of voedselresten). Hierbij wordt gekeken naar de huidige situatie van het terrein en de werkzaamheden die door DSL-01 worden uitgevoerd.

1.5 Kwaliteit

Een volledig overzicht van het al dan niet voorkomen van beschermde soorten is niet mogelijk. Dat komt doordat sommige soorten slechts in zeer kleine aantallen voorkomen of een anderszins verborgen levenswijze kennen. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt uiteraard wel naar volledigheid gestreefd. Mede in dit kader is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die (ook) ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied, dit betreft een groter gebied dan waar DSL-01 zich gaat vestigen. In figuur 2.3 is de ligging van de inrichting weergegeven. Het gaat om een braakliggend terrein in het havengebied van Delfzijl, eigendom van Groningen Seaports. Het terrein ligt bij het dorp Farmsum in de gemeente Eemsdelta. Figuur 2.2 geeft een sfeerimpressie van het gebied. Het plangebied bestaat uit een open gebied tussen 2 industriepercelen. In het noorden wordt het gebied begrensd door de zeedijk met daarachter de Dollard. In het zuiden wordt het gebied begrensd door de doorgaande weg (Oosterhorn) en het water van de Oosterhornhaven.

Het terrein bestaat grotendeels uit onbegroeide, zandige bodem waarop op enkele plaatsen een voorbelasting aanwezig is. Aan de randen is een ruige, vaak natte vegetatie aanwezig die bestaat uit riet, verschillende soorten grassen, zeggen en russen. Deze vegetatie heeft een overwegend voedselrijk karakter. Een dergelijke vegetatie is ook aanwezig langs de afwateringssloten die op enkele plaatsen in het gebied aanwezig zijn.

Momenteel wordt het terrein bouwrijp gemaakt door Groningen Seaports. Het bouwrijp maken van het terrein valt niet binnen de scope van de werkzaamheden van DSL-01. In de toetsing van eventuele effecten van de realisatie van DSL-01 is dan ook uitgegaan van een bouwrijp terrein. Deze situatie kan op sommige punten afwijken van de situatie zoals deze nu ter plaatse aanwezig is. Zo zullen de vegetaties aan de randen van het terrein en de watergangen die door het gebied lopen tijdens het bouwrijp maken uit het gebied verdwijnen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door/ onder verantwoordelijkheid van Groningen Seaports en vallen niet binnen het kader van deze natuurtoets.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (GIS-kaart), waar DSL-01 onderdeel van uit maakt

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

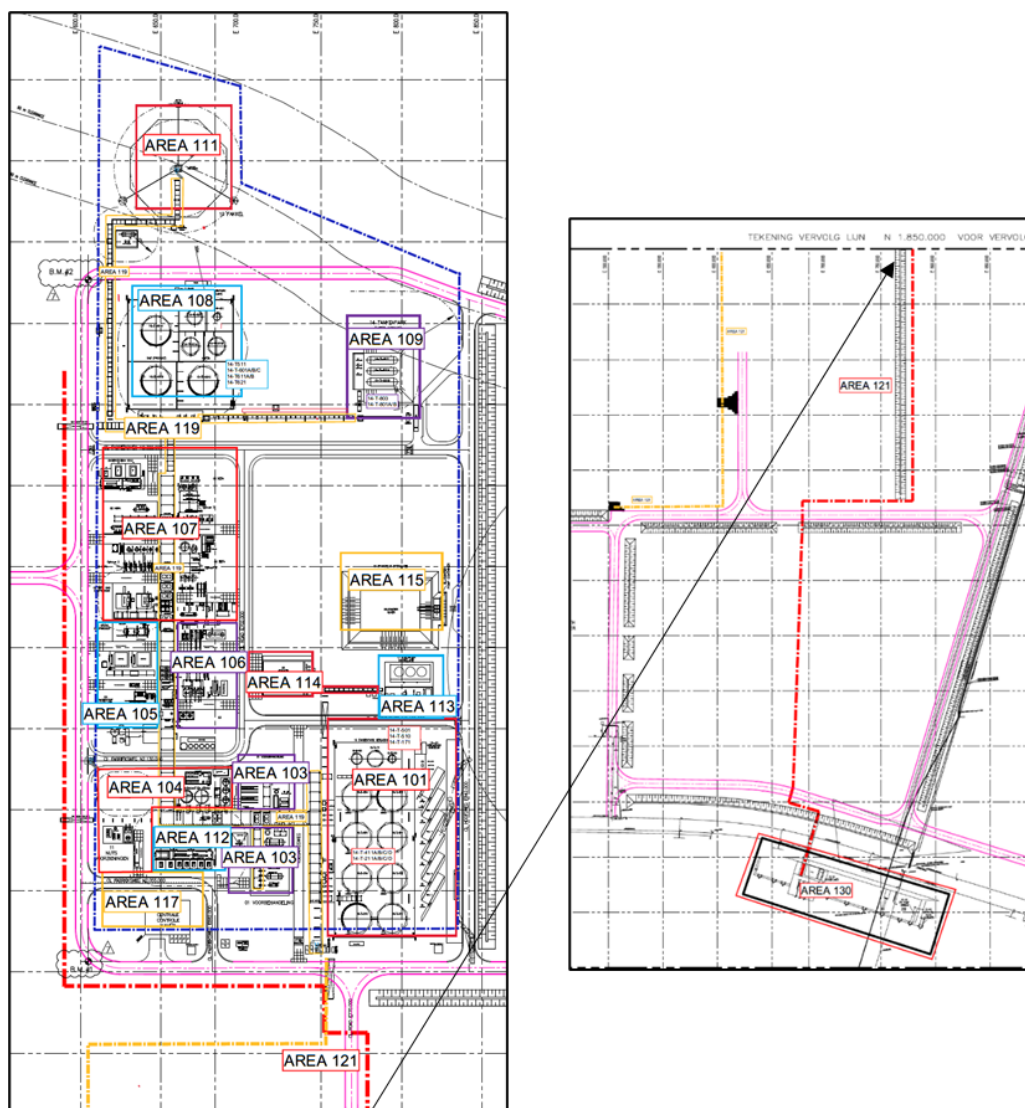
Figuur 2.2 Impressie van het plangebied. In het plangebied zijn delen met onbegroeid zand aanwezig. Aan de randen en langs de sloten die door het gebied lopen zijn overwegend ruigtevegetaties aanwezig. Het terrein wordt door verschillende soorten dieren gebruikt. Op verschillende plaatsen zijn sporen van ree aangetroffen.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-iv-NL

2.2 Beoogde ontwikkeling

Figuur 2.3 geeft de beoogde ontwikkeling weer. Het gaat om het bouwrijp maken van de locatie en het bouwen van de duurzame luchtvaartbrandstofproductielocatie.

Figuur 2.3 Indeling bedrijfslocatie DSL-01

In juni 2025 start de voorbereiding van de bouwwerkzaamheden (EPC-fase) op het terrein.
In Q3 2028 is de bouw afgerond en worden de activiteiten van de fabriek opgestart.

3 Wet- en regelgeving - Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag of de beoogde activiteiten schade op beschermde flora en fauna tot gevolg (kunnen) hebben.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen ten aanzien van de bescherming van planten- en diersoorten

In het onderdeel soortbescherming van de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent 3 beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn (1979)
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn (1992) en de verdragen van Bern en Bonn (1979)
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. In de wet zijn ook beschrijvingen opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing kan verlenen of een vrijstelling mag vaststellen. In tabel 3.1 is een samenvatting van die verbodsbepalingen opgenomen. Ze voorzien in bescherming van verblijfplaatsen en in bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Groningen kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd in de categorie 'Nationale soorten', zoals gewone pad, bruine kikker en ree. Provinciale Staten van de Provincie Groningen heeft gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om bij verordening deze en een aantal andere soorten 'vrij te stellen' van de ontheffingsplicht (provincie Groningen, 2022). Dit betekent dat voor die soorten geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn daarom niet meegenomen in deze toetsing. Een overzicht van de vrijgestelde diersoorten is opgenomen in bijlage 1.

Voor werkzaamheden die binnen de geldende gedragscode uitgevoerd kunnen worden is geen ontheffing nodig. Hierbij gaat het onder ander om de volgende werkzaamheden (Arcadis, 2020):

- Voorbereiding uitgifte van terreinen
- Voorbereidende onderzoeken
- Bouwrijp maken
- Leggen van kabels en leidingen
- Aanleg of bouw van gebouwen en installaties
- Aanleg of dempen van watergangen

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door Groningen Seaports. Een van de voorwaarden is dat er vooraf een onderzoek naar beschermde soorten plaatsvindt. Deze rapportage voorziet samen met het eerder uitgevoerde natuuronderzoek (Jager, 2019) in die voorwaarde. Verder moet er een melding gedaan worden van de werkzaamheden waarvoor de gedragscode wordt toegepast. De melding dient door Groningen Seaports gedaan te worden aan het bevoegd gezag (RvO). Ook het opstellen van een werkprotocol is een van de voorwaarden uit de gedragscode.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

Verbodsbepaling	A Vogels Vrl	B Dieren Hrl/ Bonn/Bern	C Planten Hrl/ Bonn/Bern	D Dieren (‘nationaal’)	E Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of –Vrl- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming.

Oranje verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet.

Rood verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet.

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer alle noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt.

De zorgplicht is overal van toepassing, zowel binnen als buiten beschermde gebieden.

4 Onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten

In de omgeving van het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van de volgende soortgroepen: flora, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels en amfibieën (zie ook tabel 4.1).

Het plangebied is ongeschikt voor vissen, libellen en overige ongewervelden. In het plangebied is geen geschikt habitat voor beschermde soorten uit deze soortgroepen aanwezig. Er is open water in het plangebied aanwezig, maar dit staat niet in open verbinding met ander open water in de omgeving. Hierdoor zijn beschermde vissoorten en ongewervelden als platte schijfhoren uitgesloten.

Ook het voorkomen van overige ongewervelden als groot vliegend hert, gestreepte waterroofkever en libellen als groene glazenmaker en sierlijke witsnuitlibel is uitgesloten. Van deze soortgroepen zijn geen bronpopulaties in de wijde omgeving van het plangebied aanwezig. Bovendien zijn er barrières als agrarisch gebied, stedelijke bebouwing en water die de kolonisatie van het plangebied verhinderen. De bovengenoemde soortgroepen worden om die reden niet verder behandeld in deze rapportage. Een uitzondering geldt voor de teunisbloempijlstaart, waarvan het voorkomen in het plangebied op voorhand niet met zekerheid kon worden uitgesloten. Het eventuele voorkomen van deze soort is daarom nader onderzocht.

De rugstreeppad komt momenteel niet in de gebieden van Groningen Seaports voor (Arcadis, 2020). Ook tijdens het eerder uitgevoerde natuuronderzoek is de soort niet in het plangebied aangetroffen (Jager, 2019). In de hele provincie Groningen zijn sinds 2000 overigens slechts 2 waarnemingen van de rugstreeppad bekend (NDFF), namelijk in de omgeving van het Lauwersmeer en zuidelijk van (de stad) Groningen. Kolonisatie van het plangebied door de rugstreeppad is tijdens de bouwfase dan ook uitgesloten.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Tabel 4.1 Soorten in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Kluwenklokje, glad biggenkruid en rietorchis
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, haas, waterspitsmuis en overige algemene zoogdieren als vos en ree
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, 2-kleurige vleermuis en watervleermuis
Vogels	Algemene vogelsoorten als merel, fazant, roodborst en zilvermeeuw
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief (categorie 1 t/m 4) en blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, draaihal, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees en zwarte roodstaart (categorie 5)
Amfibieën	Algemene amfibieën: bastaardkikker, gewone pad en meerkikker
Vlinders	Teunisbloempijlstaart

5 Effecten op beschermde planten- en diersoorten

In de volgende paragrafen worden de effecten voor de in tabel 4.2 genoemde soorten beschreven.

5.1 Flora

Kluwenklokje komt oorspronkelijk in Nederland in het wild voor langs de grote rivieren. Daarbuiten zijn waarnemingen in Zuid-Limburg bekend, maar hier is geen vaste populatie aanwezig. Verder zijn er enkele niet natuurlijke populaties aanwezig in Drenthe, Friesland en Groningen. De natuurlijke groeiplaats is op zonnige en matig vochtige bodem van kalk- of humus houdend zand, klei of leem. Het kluwenklokje bloeit tussen juni en oktober. Het veldbezoek heeft buiten de bloeiperiode van kluwenklokje plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied geen bladeren of afgestorven bloeistengels van kluwenklokje aangetroffen. Ook tijdens eerdere inventarisaties in het gebied is kluwenklokje niet vastgesteld (Jager, 2019). Verder is het gebied door de voedselrijkdom en de te dicht begroeide bodem ongeschikt als standplaats van kluwenklokje. De wijzigingen die tussen 2020 en 2022 in het gebied hebben plaatsgevonden hebben geen invloed op de geschiktheid van het leefgebied voor kluwenklokje. Een nader onderzoek naar kluwenklokje is dan ook niet aan de orde.

Glad biggenkruid is een pionier van tamelijk open en zonnige standplaatsen op droge zandige bodems. Deze standplaatsen zijn aanwezig op de zandhopen van de voorbelasting en de delen waar binnenkort gebouwd wordt. Tijdens het veldbezoek is de soort hier uitgesloten omdat deze delen van het terrein nu nog volledig onbegroeid waren. In de directe omgeving van het plangebied zijn de afgelopen jaren geen waarnemingen van deze soort gedaan (bron: NDFF). Glad biggenkruid wordt echter makkelijk verward met gewoon biggenkruid, dus voorkomen in de omgeving is op basis van oude waarnemingen niet volledig uitgesloten. Omdat de soort nu niet op de open terreindelen voorkomt is nader onderzoek niet aan de orde. Als maatregelen worden genomen om de vestiging van glad biggenkruid uit te sluiten kan overtreding van de Wnb worden voorkomen. Deze maatregelen bestaan uit het inzaaien van de voorbelasting en de braakliggende terreindelen met een dicht grasmengsel. Hiermee wordt het milieu ongeschikt voor de vestiging van glad biggenkruid.

Uit de inventarisatie blijkt verder dat er geen andere beschermde plantensoorten in het gebied aanwezig zijn (Jager, 2019). Wel zijn er groeiplaatsen van rietorchis in het plangebied vastgesteld. Deze soort was onder de Flora- en faunawet beschermd (tot 1 januari 2017), maar is deze bescherming onder de Wnb vervallen. Hoewel de soort nu dus niet meer op nationaal niveau beschermd is, is zij voor de werkzaamheden nog wel relevant. Rietorchis is als een van de bijzondere vegetaties opgenomen in bijlage C van de gedragscode en heeft daarmee een speciale bescherming gekregen (Arcadis, 2020). Tijdens het literatuuronderzoek zijn groeiplaatsen van de rietorchis binnen het plangebied vastgesteld (bron: NDFF). Deze zijn tijdens het bouwrijp maken van het gebied door ecologen van Groningen Seaports naar een veilige locatie buiten het werkgebied verplaatst (pers. med. Bernard Piek, Projectmanager Groningen Seaports). Als er tijdens de uitvoering van het project meer groeiplaatsen van planten uit bijlage C worden aangetroffen moet eenzelfde werkwijze worden gehanteerd.

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek waarnemingen gedaan van reuzenberenklauw. Deze soort is vanwege zijn sterk invasieve karakter en de economische gevolgen die hiermee gepaard gaan opgenomen op de Europese Unielijst exoten. Soorten die op deze lijst staan moeten door de lidstaten bestreden worden. Groeiplaatsen van reuzenberenklauw moeten tijdens de werkzaamheden verwijderd worden en op een verantwoorde wijze afgevoerd worden om verspreiding te voorkomen.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied is potentieel leefgebied aanwezig voor boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, haas, waterspitsmuis en overige algemene zoogdieren als ree en vos.

De boommarter is in het verleden niet in het gebied waargenomen (NDFF). Ook uit een eerdere natuurtoets zijn geen waarnemingen van de boommarter bekend (Jager, 2019). Verblijfplaatsen bevinden zich in boomholtes. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Verblijfplaatsen zijn dan ook uitgesloten. Het gebied is in potentie wel geschikt als foerageergebied voor de boommarter. De ontwikkelingen hebben echter geen negatief effect op de boommarter omdat er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Een nader onderzoek of ontheffing voor boommarter zijn dan ook niet aan de orde.

Steenmarters zijn op diverse plaatsen in het havengebied van Delfzijl waargenomen (Jager, 2019). Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen van de steenmarter bekend (NDFF). Verblijfplaatsen bevinden zich in gebouwen, boomholtes en onder dicht struikgewas. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Effecten op verblijfplaatsen van de steenmarter zijn dan ook uitgesloten. Het plangebied maakt waarschijnlijk wel deel uit van het foerageergebied van de steenmarter. De ontwikkelingen hebben echter geen negatief effect op de steenmarter omdat er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Een nader onderzoek of ontheffing voor de steenmarter zijn dan ook niet aan de orde.

Bunzing en hermelijn zijn gebonden aan ruige vegetaties. Verblijfplaatsen van deze diersoorten bevinden zich in mollengangen, konijnenholen en onder houtstapels. Potentiële verblijfplaatsen bevinden zich veelal buiten het plangebied, maar leefgebieden komen ook voor langs de randen van de afwateringssloten in het gebied. Ook sommige delen van de voorbelasting en de noordelijke helft van het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor bunzing en hermelijn (zie figuur 5.1).

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Figuur 5.1 Rode kaders en lijnen geven gebieden aan waar leefgebied van wezel, hermelijn, bunzing en haas aanwezig is.

Vóóordat deze delen ontwikkeld worden moet worden aangetoond dat deze geen essentieel onderdeel vormen van het leefgebied van hermelijn en bunzing. Dit onderzoek wordt op korte termijn uitgevoerd door Groningen Seaports.

De haas is vanwege de landelijk negatieve trend in de provincie Groningen inmiddels ook beschermd. Het leefgebied van deze soort bestaat uit open graslanden en kleinschalig agrarisch gebied. Hazen komen echter ook voor in ruigere vegetaties. Rustplaatsen bevinden zich in rustige delen in ondiepe kuiltjes. Binnen het plangebied is geschikt leefgebied van de haas aanwezig in de noordelijke delen, de ruige vegetaties langs de randen en langs de afwateringssloten (zie figuur 5.1). In deze delen van het terrein zijn tijdens de veldbezoeken van 24 juni 2024, 16 juli 2024 en 13 augustus 2024 ook hazen aangetroffen. Vóóordat deze delen ontwikkeld worden moet worden aangetoond dat deze delen geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de haas uitmaken. Dit onderzoek wordt op korte termijn uitgevoerd door Groningen Seaports.

Het plangebied is ongeschikt als verblijfplaats voor de waterspitsmuis. De afwateringssloten hebben een te steil talud. Hierdoor zijn deze ongeschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis. In de directe omgeving van het plangebied zijn ook geen waarnemingen van de waterspitsmuis bekend (Jager, 2019 en NDFF).

De ontwikkelingen hebben daarom geen negatief effect op de waterspitsmuis. Een nader onderzoek of ontheffing voor de waterspitsmuis zijn dan ook niet aan de orde.

In het kader van algemene zorgplicht zijn maatregelen nodig om negatieve effecten voor algemene zoogdieren tot een minimum te beperken. Deze maatregelen bestaan uit:

- Het hanteren van 1 vaste werkrichting om zoogdieren de kans te geven voor de werkzaamheden te vluchten
- Het verlagen van de rijsnelheid in het gebied naar 10 km/h om aanrijdingen met ree en andere zoogdieren te voorkomen

Deze maatregelen moeten opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

5.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn worden ze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn 3 typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

In de directe omgeving van het plangebied is potentieel leefgebied van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, 2-kleurige vleermuis en watervleermuis aanwezig.

Verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied zijn uitgesloten. Er zijn geen bomen, gebouwen of ondergrondse structuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied zijn dan ook uitgesloten. In de directe omgeving zijn echter wel verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. In de kerk van Heveskes zijn 2 paar verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig (Jager, 2019).

Deze verblijfplaatsen bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Omdat negatieve effecten voor verblijfplaatsen van vleermuizen zijn uitgesloten worden deze niet verder behandeld in deze rapportage. Een nader onderzoek of ontheffing voor verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde.

Tabel 5.3 Functies van vleermuizen in het plangebied

Type verblijfplaats	Vleermuissoorten
Zomerverblijf in gebouw	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Paarverblijf in gebouw	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Kraamverblijf in gebouw	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Winterverblijf in gebouw	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Type verblijfplaats	Vleermuissoorten
Massawinterverblijf in gebouw (alleen gewone dwergvleermuis)	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Zomerverblijf in boom	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Paarverblijf in boom	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Kraamverblijf in boom	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Winterverblijf in boom	Uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie hierboven).
Foerageergebied	Alle genoemde soorten, maar geen essentieel foerageergebied
Vliegroute	Alle genoemde soorten, maar geen essentiële vliegroute

Alleen vliegroutes en foerageergebieden zijn volgens tabel 5.3 in het plangebied en in de directe omgeving niet uitgesloten.

Potentiële vliegroutes van de watervleermuis en de meervleermuis zijn mogelijk aanwezig boven het water van de Oosterhornhaven en de watergang aan de oostzijde van het plangebied. Potentiële vliegroutes van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en 2-kleurige vleermuis zijn aanwezig bij de bomenrij langs de Kerk van Heveskes en bij de zeedijk. De ontwikkelingen hebben geen invloed op de vliegroutes in de omgeving van het plangebied. De vliegroutes blijven intact en worden niet beïnvloed door de bouwwerkzaamheden. Door de werkzaamheden zo veel mogelijk overdag uit te voeren en eventuele verlichting zo af te stellen dat de zeedijk, het water van de Oosterhornhaven, de watergang aan de oostzijde van het plangebied en de bomenrij langs de kerk van Heveskes niet aangeliicht worden zijn negatieve effecten voor vliegroutes van vleermuizen uitgesloten.

Het volledige plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het open gebied is geschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en 2-kleurige vleermuis. De luwten rond de bomen bij de Kerk van Heveskes zijn geschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De watergangen aan de randen van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. De vegetatiestructuur in deze foerageergebieden bestaat uit voedselrijke graslanden, ijle rietkragen en vegetatieloos water. In de directe omgeving van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, zijn vergelijkbare vegetaties aanwezig. De foerageergebieden vormen dan ook geen essentieel onderdeel van het leefgebied van vleermuizen.

Negatieve effecten voor vleermuizen zijn uitgesloten als in de bouwfase en de gebruiksfase zoveel mogelijk overdag wordt gewerkt en met het afstellen van eventuele verlichting rekening gehouden wordt met foerageergebieden in de omgeving (zie hierboven). Dit in het kader van de algemene zorgplicht. Voor het aantasten van niet essentiële foerageergebieden is geen ontheffing van de Wnb nodig.

5.4 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Voor dit gebied gaat het om boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief.

De aanwezigheid van nesten van alle bovengenoemde soorten is op voorhand uit te sluiten. In het plangebied zijn geen geschikte nestbomen aanwezig. Ook verblijfplaatsen in gebouwen zijn uitgesloten, omdat er in het plangebied geen bebouwing aanwezig is. Buiten het plangebied, ten zuidwesten van het terrein van North Water bij de kruising Heveskes – Oosterhorn, is een oud nest aanwezig. Dit nest is groot genoeg om door boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer gebruikt te worden. Een nader onderzoek is echter niet aan de orde omdat de nestplaats op ongeveer 600 meter van de beoogde locatie van de nieuwe installaties af ligt. Hierdoor is verstoring van eventueel broedende vogels zowel tijdens de bouw als door het toekomstig gebruik uitgesloten. Een nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief is dan ook niet aan de orde.

Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek is ook een foeragerende buizerd in het gebied waargenomen. In de directe omgeving van het plangebied, in de omgeving van het dorp Borgsweer en op andere percelen van Groningen Seaports hebben verschillende percelen een vergelijkbare vegetatie als die in het plangebied. Op deze percelen zijn vergelijkbare foerageermogelijkheden voor boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief. Het plangebied is dan ook geen essentieel foerageergebied voor bovengenoemde soorten. Voor het aantasten van niet essentiële foerageergebieden is geen ontheffing van de Wnb nodig.

Vogels (inventarisatie gewenst)

De nesten van vogels in deze categorie zijn alleen jaarrond beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen. Bij het vooronderzoek kwam naar voren dat er in het gebied potentieel leefgebied van blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, draaihals, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees en zwarte roodstaart aanwezig is. Deze soorten zijn niet jaarrond beschermd omdat geschikte nestplaatsen in het plangebied ontbreken.

In de omgeving zijn wel geschikte nestplaatsen aanwezig in de bomen en struiken aan de randen van het plangebied. Hier zijn ook alternatieve foerageergebieden aanwezig. Het plangebied speelt dan ook geen essentiële rol in het voortbestaan van deze soorten.

Geschikte nestplaatsen voor bijvoorbeeld de oeverwaluw kunnen wel tijdens de werkzaamheden ontstaan als bijvoorbeeld grond op het terrein opgeslagen wordt of schuine kanten ontstaan bij afgraving. Om dit tegen te gaan moeten gronddepots worden afgedekt en/of alle hellingen worden afgevlakt tot een hellingshoek van maximaal 1:3.

In de directe omgeving zijn wel nestplaatsen van de bovengenoemde vogelsoorten aanwezig in bomen en gebouwen aan de randen van het plangebied. Deze nesten bevinden zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geschikte nesten van broedvogels aangetroffen, namelijk merel, fazant, roodborst en zilverbreeuw. Voorafgaand aan de werkzaamheden moeten maatregelen genomen worden om de vestiging van broedvogels tegen te gaan. Deze maatregelen bestaan uit:

- Het buiten het broedseizoen maaien van de vegetatie
- Tijdens het broedseizoen kort houden van de vegetatie om vestiging van broedvogels te voorkomen

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart tot en met augustus (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

5.5 Amfibieën

In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig van algemene amfibieën als bastaardkikker, gewone pad en meerkikker. Beschermde amfibieën zijn uitgesloten omdat de soorten niet in de omgeving van het plangebied voorkomen en er barrières zijn die eventuele vestiging tegen gaan. Ook zijn bij een inventarisatie van het gebied geen beschermde amfibieën vastgesteld (Jager, 2019).

De bastaardkikker, de gewone pad en de meerkikker zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen. De watergangen in het plangebied zijn niet aangesloten op de watergangen in de omgeving. Hierdoor ontbreken predatoren als vissen, wat de watergangen uitermate geschikt maakt als voortplantingsplaats voor amfibieën.

In het kader van de algemene zorgplicht moeten maatregelen genomen worden om het opzettelijk doden of verwonden van algemene amfibieën te voorkomen. De maatregelen bestaan uit het hanteren van 1 vaste werkrichting. Deze werkrichting moet zo gekozen worden dat de amfibieën door de watergang naar een hoofdwatgang kunnen vluchten. Ook moet zo veel mogelijk buiten de voortplantingsperiode van bastaardkikker, gewone pad en meerkikker gepland worden. De voortplantingsperiode duurt van begin april tot begin juli. Een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag is voor algemene amfibieën niet aan de orde.

5.6 Vlinders

De teunisbloempijlstaart is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en is daarom strikt beschermd. De vlinder zelf leeft relatief kort en is mobiel genoeg om niet beïnvloed te worden door de werkzaamheden binnen het plangebied. De bescherming heeft dus concreet betrekking op voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen. Eieren van de teunisbloempijlstaart worden afgezet op (harig) wilgenroosje, teunisbloemen, basterdwederiken en in mindere mate (grote) kattenstaart (Verschoor en Hermans, 2020). De rupsen eten van deze planten tot ze voldoende ontwikkeld zijn en zich verpoppen tot vlinder. Overwinteringsplaatsen bevinden zich in de strooisel laag onder de waardplanten.

Binnen het plangebied zijn groeiplaatsen van teunisbloem vastgesteld (zie figuur 5.2). De groeiplaatsen bevinden zich op de voorbelasting en in de ruigere delen van het terrein. Dit betreft veelal dezelfde locaties die eerder als potentieel leefgebied zijn aangegeven in figuur 5.1. Tijdens de ontwikkeling gaan deze potentiële verblijfplaatsen van de teunisbloempijlstaart verloren. Om overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb uit te sluiten is een nader onderzoek naar het voorkomen van de teunisbloempijlstaart uitgevoerd. Dit onderzoek bestond uit 3 gerichte veldbezoeken die overdag door een ter zake kundig ecooloog zijn uitgevoerd in de periode juni tot en met augustus. Als er leefgebied van teunisbloempijlstaart zou zijn aangetroffen dan was een ontheffing van de Wnb en compensatie van het leefgebied nodig geweest voor de werkzaamheden hadden kunnen starten.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Figuur 5.2 Groeiplaatsen van teunisbloem binnen het plangebied

Het nader onderzoek naar teunisbloempijlstaart is uitgevoerd in de zomer van 2024. De onderzoeksdagen en weergegevens zijn opgenomen in tabel 5.4.

Tabel 5.4: Weergegevens en data van uitvoering nader onderzoek teunisbloempijlstaart

Datum	Temperatuur	Weergegevens
24 juni 2024	23 °C	Onbewolkt (<10 %), droog, 2 Bft
16 juli 2024	19 °C	Onbewolkt (<10 %), droog, 3 Bft
13 augustus 2024	32 °C	Onbewolkt (<10 %), droog, 1 Bft

Tijdens het onderzoek zijn de waardplanten van de teunisbloempijlstaart binnen het in figuur 2.1 aangegeven plangebied systematisch afgezocht. Individuele groeiplaatsen met 1 of enkele planten zijn volledig afgezocht. Groeiplaatsen met meer dan 10 planten zijn steekproefsgewijs afgezocht. Er is gezocht in de periode dat de rupsen in het veld herkenbaar zijn. Tussen de onderzoeksdagen zit zoals voorgeschreven steeds meer dan 20 dagen waardoor er voldoende spreiding tussen de onderzoeken zit om een goed beeld van de populatie te krijgen.

Bij het onderzoek zijn geen eieren, rupsen of vraatsporen van teunisbloempijlstaart vastgesteld. Hoewel er waardplanten in het plangebied aanwezig zijn, is de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart daarom uitgesloten. Er is voor deze soort geen ontheffingsaanvraag of een aanpassing van de werkwijze nodig.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

In opdracht van DSL-01 BV heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de realisatie van een duurzame luchtvaartbrandstofproductielocatie. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de verbodsbepalingen in de Wnb, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn van belang?

Bij de ontwikkeling moet rekening gehouden worden met het onderdeel gebiedsbescherming en het onderdeel soortbescherming. Het onderdeel gebiedsbescherming wordt in een aparte rapportage behandeld en wordt in deze rapportage niet verder besproken. Het onderdeel soortbescherming is relevant omdat het gebied (potentieel) geschikt is als leefgebied van beschermde soorten.

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?

Uitvoering van de werkzaamheden heeft mogelijk invloed op wettelijk beschermde individuen en verblijfplaatsen van hermelijn, bunzing en haas. Er is een nader soortgericht onderzoek nodig om de effecten voor deze soorten in kaart te brengen.

Voor de teunisbloempijlstaart heeft dit onderzoek plaatsgevonden in 2024; daarbij zijn geen teunisbloempijlstaarten of sporen daarvan vastgesteld. Het voorkomen van de teunisbloempijlstaart in het plangebied is dan ook uitgesloten. De ontwikkeling heeft daarmee geen negatieve effecten voor de teunisbloempijlstaart. Er is geen ontheffingsaanvraag of een aanpassing van de werkwijze nodig.

Tijdens het uitgevoerde onderzoek zijn negatieve effecten voor groeiplaatsen of verblijfplaatsen van flora, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, broedvogels, amfibieën, vissen, vlinders, libellen en overige ongewervelden uitgesloten mits er maatregelen in het kader van de zorgplicht genomen worden.

Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?

Afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek kan een ontheffingsaanvraag als bedoeld in de Wnb nodig zijn.

6.2 Aanbevelingen; zorgplicht

Ten aanzien van de zorgplicht zijn de onderstaande maatregelen van toepassing. We raden aan deze maatregelen in een werkprotocol op te nemen zodat tijdens de uitvoering direct duidelijk is welke maatregelen op welk moment nodig zijn.

Als de beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met de voor dit gebied geldende gedragscode dan is geen ontheffing nodig.

Om aan de zorgplicht te voldoen zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- groeiplaatsen van de rietorchis moeten in het veld gemarkeerd worden.
Deze groeiplaatsen moeten voor de start van de werkzaamheden met aanhangende grond in depot worden gezet
- Werkzaamheden aan watergangen in het gebied zo veel mogelijk buiten de voortplantingsperiode van algemene amfibieën uitvoeren. Deze periode loopt globaal van begin april tot begin juli
- Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels voorafgaand aan de werkzaamheden. Deze controle moet in ieder geval plaatsvinden bij werkzaamheden in het reguliere broedseizoen (maart t/m augustus). Bij gunstige weersomstandigheden kan het broedseizoen echter doorlopen tot eind oktober
- Verder moeten maatregelen genomen worden om vestiging van broedvogels tegen te gaan. Deze maatregelen bestaan uit:
 - Het maaien van de vegetatie in de periode 1 november – 1 maart
 - Het kort houden van de vegetatie in de periode 1 maart – 31 oktober door periodiek te maaien
 - Om vestiging van oeverwaluwen tegen te gaan moeten gronddepots worden afgedekt en/of alle hellingen worden afgevlakt tot een hellingshoek van maximaal 1:3
- Tijdens de bouwfase moet verlichting zo afgesteld worden dat de zeedijk, het water van de Oosterhornhaven, de watergang aan de oostzijde van het plangebied en de bomerij langs de kerk van Heveskes niet aangelicht worden
- Tijdens de bouwfase moet 1 vaste werkrichting gehanteerd worden om grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën en andere kleine dieren de kans te geven voor de werkzaamheden uit te vluchten. Ook moet de rijsnelheid van voertuigen teruggebracht worden naar 10 km/h om aanrijdingen met reeën en andere zoogdieren te voorkomen

Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Het nader onderzoek naar hermelijn, bunzing en haas wordt op korte termijn uitgevoerd door Groningen Seaports. Bij de onderzoeken naar de teunisbloempijlstaart zijn 2 verblijfplaatsen van de haas vastgesteld, maar deze anekdotische waarnemingen geven onvoldoende inzicht in de verspreiding en de populatieopbouw van deze soort binnen het plangebied. Afhankelijk van de uitkomsten van het uit te voeren onderzoek kunnen vervolgstappen als het aanvragen van een ontheffing Wnb nodig zijn.

Als er verblijfplaatsen of leefgebieden van hermelijn, bunzing en haas worden vastgesteld is het nodig een Wnb ontheffing voor de werkzaamheden aan te vragen bij de provincie Groningen. De doorlooptijd van een dergelijke aanvraag is 13 weken.

Uit het onderzoek naar teunisbloempijlstaart blijkt dat deze soort niet aanwezig is in het plangebied. De soort heeft geen invloed op de verdere planvorming en uitvoering.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Voor de andere soorten kan gewerkt worden volgens de in de gedragscode vermelde voorwaarden. Wanneer de maatregelen met betrekking tot de zorgplicht uit deze gedragscode in acht worden genomen, is overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb uitgesloten. Wel wordt geadviseerd de maatregelen in een helder werkprotocol op te nemen zodat voor de uitvoerder duidelijk is welke maatregelen genomen moeten worden.

In tabel 6.1 is een samenvatting opgenomen van de toetsing aan de soortenbescherming.

Tabel 6.1 Conclusies toetsing soortenbescherming

Aanwezige soort(groep)en	Effect	Vervolgstappen
Flora	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	Nader soortgericht onderzoek haas, hermelijn en bunzing. Dit onderzoek wordt op korte termijn uitgevoerd door Groningen Seaports. Ecologisch werkprotocol voor algemene soorten
Vleermuizen	Geen overtreding artikel 3.5	Ecologisch werkprotocol om verstoring van foerageergebied en vliegroute tegen te gaan.
Vogels	Geen overtreding artikel 3.1	Ecologisch werkprotocol voor algemene soorten
Vogels jaarrond beschermd	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	N.v.t.
Amfibieën en reptielen	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	Ecologisch werkprotocol voor algemene soorten
Vissen	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	Ecologisch werkprotocol voor algemene soorten
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Geen overtreding artikel 3.5 of 3.10	Nader soortgericht onderzoek teunisbloempijlstaart uitgevoerd. Aanwezigheid van deze soort uitgesloten. Geen vervolgstappen.

Kenmerk R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

7 Literatuur

Arcadis, 2020. Gedragscode soortbescherming Wet Natuurbescherming, Datum: 6 oktober 2020, Referentie: D10016919:4

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Buro Bakker, 2012. Activiteitenplan tijdelijke natuur.

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

van Dijk, A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Jager, T.D., 2019. Onttrekking aan Tijdelijke Natuur op een deel van Oosterhorn. Beoordeling ecologie. Rapportnr. NSc201903R01. Natuurscope, Zuidhorn.

Provincie Groningen, 2022. Geconsolideerde Omgevingsverordening november 2022, IDN: NL.IMRO.9920.POVgeconsolideerd-GV07, Plandatum: 15-11-2022.

TAUW, 2021. Natuurtoets DSL-01; Project 'Thunderbird', Kenmerk: R003-1276528TVL-V01-efm, Datum: 1 februari 2021

Verschoor, Guido en Jan Hermans, 2020. De teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*) in Limburg. De opmars in beeld gebracht. Natuurhistorisch Maandblad 109(5): 89-97.

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Kenmerk

R013-1276528TVL-V02-ivl-NL

Bijlage 1 Vrijgestelde soorten

De onderstaande soorten zijn opgenomen in bijlage 8, behorende bij artikel 3a.5 en 3a.6 van de Verordening natuurbescherming provincie Groningen (provincie Groningen, 2022). Deze soorten zijn vrijgesteld van ontheffingsplicht bij de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Bijlage 8, behorende bij artikel 3a.5 en 3a.6

Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>